

Kvalitetsregistret Bipolär utvärderar vård för bipolär sjukdom

Nationella kvalitetsregister i den psykiatriska vården är till för att utvärdera hur bra vården är och förbättra den. Vårdpersonal samlar in data om patienternas tillstånd, vilka insatser de får och vad resultaten blir av insatserna. Kvalitetsregistrens statistiker tar fram analyser av data om många patienter.

Det finns tre kvalitetsregister som har speciell betydelse för medlemmarna i Balans och som Balans samarbetar med. Dessa tre register utvärderar vård för patienter med bipolär sjukdom, depression och ångestsjukdomar. De tre registren är kvalitetsregistret för bipolär sjukdom, Bipolär, kvalitetsregister ECT som utvärderar elbehandling och Svenska Internetbehandlingsregistret, SibeR. I det här dokumentet presenterar vi Bipolär och resultat från detta register.

Om Bipolär

Syftet med kvalitetsregistret Bipolär är att alla patienter med bipolär sjukdom i Sverige ska få den vård som man vet fungerar bäst. Data i registret om patienter och behandlingar ger möjlighet att mäta kvaliteten i vården och förbättra den. Alla patienter borde få lika bra vård oavsett var i landet de bor. Vården borde också vara lika bra för kvinnor som för män. Men de data som finns i registret visar på stora skillnader i vårdkvalitet mellan olika enheter och regioner. Målet är att alla regioner ska bli som de bästa. Patientorganisationer kan spela avgörande roller som pådrivare genom att använda sig av data från kvalitetsregister.

Läs mer om kvalitetsregistret Bipolär på bipolar.registercentrum.se.

Detta visar data i Bipolär

Här redovisar vi data i Bipolär för 2019. Då fanns cirka 20 procent av patienterna med bipolär sjukdom i Sverige med i registret. I den mån det har gått att kolla ser det ut som att dessa 20 procent är ganska representativa för alla patienter med bipolär sjukdom.

Hjälpmiddel för att ställa diagnos

I registret finns data som visar hur olika underdiagnoser av bipolär sjukdom fördelar sig. Det gäller bipolär sjukdom typ 1 och typ 2 och bipolär sjukdom utan närmare specifikation. Fördelningen av de bipolära underdiagnoserna har förändrats under åren. Mellan 2009 och 2019 minskade andelen med typ 1 från 49 till 39 procent. Andelen med typ 2 ökade från 32 till 43 procent. Andelen med bipolär sjukdom utan närmare specifikation ökade från 15 till 16 procent. Det är också stora skillnader mellan olika landsändar i hur man diagnostiserar. Ett sätt att tolka detta är att det finns en osäkerhet kring hur man ställer de bipolära diagnoserna. Det finns hjälpmedel för att ställa diagnos och de kallas strukturerade diagnostiska instrument. De ökar säkerheten i diagnoserna. Data i Bipolär för 2019 visar att 44 procent av de

nyregistrerade patienterna hade fått diagnos med hjälp av ett strukturerat instrument. Det är en minskning sedan 2018, men uppgiften är osäker, eftersom data om strukturerade diagnostiska instrument saknas i många registreringar.

Utbildning för patienter om bipolär sjukdom

Det finns rekommendationer om att patienter som har bipolär sjukdom ska erbjudas utbildning om sin sjukdom som tillägg till läkemedelsbehandling. Syftet är att förebygga återfall i hypomana, maniska och depressiva skov. I BipolärR finns data om hur många patienter som någon gång fått patientutbildning. Ledningen för registret har satt som mål att andelen ska vara minst 45 procent. Andelen som någon gång gått patientutbildning var under 2019 40 procent. Detta är en ökning jämfört med 2018 då 37 procent hade fått patientutbildning.

Behandling med litium vid bipolär sjukdom typ 1

Litium är förstahandsvalet som läkemedel vid bipolär sjukdom typ 1. Det är bättre än andra mediciner på att förebygga maniska och depressiva skov och förebygger också självmord. Tidigare sjönk andelen patienter som fick litium under ett antal år. Ledningen för BipolärR har hårt drivit frågan om att öka användningen. Litium är inte lämpligt för alla, men man har satt som mål att 70 procent av patienterna med bipolär sjukdom typ 1 ska behandlas med litium. 2017 var det 66 procent. 2018 vände utvecklingen och målet nåddes. Då behandlades 72 procent av patienterna med litium. 2019 sågs en liten minskning, men målet nåddes även detta år. 70 procent av patienterna behandlades med litium.

Återfall i skov

Ett viktigt mått på hur väl behandlingen av bipolär sjukdom lyckas är hur ofta patienterna återfaller i skov. Därför mäter BipolärR hur stor andel av patienterna som får återfall under ett år. Det gäller alla bipolärdiagnoserna och alla typer av skov. Ledningen för registret har satt som mål att andelen som återfaller ska vara under 40 procent. I vissa delar av landet når man upp till detta mål, men på många håll är det fortfarande en större andel som drabbas av återfall i skov. Mellan 2017 och 2019 sågs i alla fall en förbättring för genomsnittet i landet. 2017 återföll 47 procent av patienterna i skov. 2018 hade det sjunkit till 42 procent. 2019 var det 40 procent.